

HITELES EMBER – HITELES ÉLET...

GYOMBOLAI MÁRTON

(1935 – 2015)

SZERKESZTETTE: FARAGÓ FERENC

AZON AZ ÉJSZAKÁN

Kérdés szállt a véres föld felett Az embert mentő Isten
kérdezett Egy tiszta lélek azt mondta: igen És testté lőn az

Örök Végtelen A betlehemi csendes éjszakán Barlang
istálló korhadt jászolán A földre szállt és fellobban a Fény

Egy csöppnyi gyermek két szelíd szemén Úgy látták a
bölcsek s pásztorok Hogy védtelen és kiszolgáltatott Aki
nézte, nem sejtette ő: Előtte a teremő Erő A sötétség nem

más mint hiány És úr lesz a Fény minden éjszakán
Megölhetik Koponyák Hegyén Él s erősebb harmadnap a

Fény Ők csak nézték a két kis szemet Mely némán is
hívott, kérdezett: "Harcok, gondok, küszködések éjén Ott,
legbelül emberszíved mélyén, Hol a jóság csírái még élnek
Akad-e zug Isten Gyermekeinek? Adj egy zugot, csak egy
tiszta pontot Hallgass arra, mit belülről mondok S veled
viszek minden gondot, terhet S országomnak megőrzöm a

lelked Világomnál meglátod az embert

Aki testvér, aki gonddal terhelt Szeretettel két karod

kitárod S átöleljük együtt a Világot."

Ők csak álltak, néztek, egyre néztek Körülöttük szállt
az angyal-ének S míg szakadoztak évezredes fátylak Az

Isten üzent békét a világnak.

***

BESZÉLJ, URAM!

A szolgád szomjas, áhítja szavad:
Beszélj, Uram, hogy megtaláljalak!
Szólj hozzám a kósza szélből,
Éjben felizzó tiszta fényből,
Csobogja halkan csevegő patak:
Beszélj, Uram, hogy megtaláljalak!

Ha tudom: nélküled üres az élet,
S szívemből akarlak követni Téged
Mért rossz a lépés, gyengék a szavak
Szólj hát, Uram, hogy megtaláljalak!

Mert fájhat mosoly, és azért jó a könnyem
Hogy ma a keresztem mért viszem könnyen,
Ha tegnap lerogytam súlya alatt?
Segíts, Uram, hogy megtaláljalak!

Azt mondod Igédben ott él a lényeg:
Tudni és tenni együtt Igédet
És hinni, hinni! Ige Te vagy,
Beszél, Uram, mert hallom a szavad!

Tudni és tenni, belül derűsen
És el nem hagyni egy csöppnyi betűt sem.
Akkor jön békéd, mint derűs patak.
Szeretlek, Uram! Hallom a szavad!

***

A SZÜRKÉK ÜZENETE

Nem nyílt levél ez - napjaink divatja -
Sok millió szürke emberszív íratja,
Ki tollat fogni nem tud, nem akar,
De zaklatja a zajló zűrzavar.

Aki csak élt, dolgozott és látott:
Fehér, zöld vagy piros vérbe fordult álmot,
Barnát és feketét; mit hirdettek „érte”
S mindre reáfröccsent szürkék piros vére...
Szürke az üzenet, amilyen a létük.

”Velük” számoljanak, ne mint eddig „értük”!
Kevés tiszta szóval, ha kemény, ha fáj is,
Mondják ki már végre szürkék igazát is!
Illatos a virág, díszesek a lombok,
De alul a gyökér oldja meg a gondot.

Ő küld élet-nedvet virághoz gyümölcshöz,
Ágtörő viharban ő tapad a földhöz.
Kevés, amit kíván, azt viszont akarja!
Az egész fa léte fordulhat meg rajta.
Bosszú, vád, gyűlölet hagyattassék másnak,
Egynek van ideje: az összefogásnak.

Holnapra szükség lesz minden szívre, kézre,
Holtaknak kegyelet, az élőknek béke,
Férfitől hűséget, alkotó kezeket,

Asszonyoktól mosolyt, megértést, gyereket,
A földtől kenyeret, az embertől békét,

Igazmondó szürkék nemzeti egységét!
Emberkéz ne legyen soha többé véres,
Csak úgy juthatunk el újabb ezer évhez.
Az első ezerből tanuljunk meg egyet,
Amilyen a család, olyan lesz a nemzet!

Ahogymerségből szeretetből futja:
Úgy alakul jövönkbontakozó útja.
Üzeni a gyökér, értse meg a fája,
Ennyi az üzenet: szürkék hitvallása.

***

RORATE

Férfiak mennek a havas utcán   Gyermeket visznek a
                                  havas utcán
 A hajnalt-váró félhomályban.   A hajnalt-váró
                          félhomályban,
 Egy vonatfüttyre gyorsul lábuk,   Szelíd szemén még
                          ott az álom
 Ásít a gép egy messzi gyárban.   Most gyúlt villany az
                          óvodában.
 Vonaton ólmos kártyaparti   Misi mackó még
                          otthon alszik,
 És a legújabb totó-tippek,   Meg sok játéka, képe,
                          gépe,
 Ha még két évig túlórázik   Csak egy van ami úgy
                          hiányzik:
 Beosztással egy kis kocsit vesz... Testvérke csengő
                          nevetése...

Asszonyok mennek a havas utcán   Öregek mennek a

havas utcán
A hajnalt-váró félhomályban,   A hajnalt-váró
félhomályban.
A lakást otthon rendbe rakták,   A harangszóra indul
lábuk,
Ma új anyag lesz benn a gyárban.   Ma is, miként csak
hajdanában.
Serény kezük még meg nem állhat,   Az orgonával
zeng az ének,
Álmodnak díszes, új ruhákat.   S a pap jön díszes,
szép palástban.
"S ha még két évig nem lesz gyermek Kevés a nyugdíj,
gond az élet,
Megvehetjük a kicsi telket..."   Fáradt szemükben
lemondás van...

Jézus jön a havas utcán,
A hajnalt-váró félhomályban,
Karját kitárja várón, csendben,
De körülötte csak rohanás van!
Aki megáll most... odafordul...
Néhány lépés és ott a célban!!!
Az emberfolyam csak egyre zúdul;
Jézus áll... körötte tél van...

***

ÚJRA KÜLDESZ

(Lelkigyakorlat után)

Új útra küldesz, Uram, engem,
Testvér szavaktól gazdagabban,
Testvér szívektől melegebben.
Uram, szolgád most csak azt kéri,
Hogy az maradjon benne a régi,
Ami Tőled van, ami égi!
Viharban, csöndben, napsugárban,
A madártrillák himnuszában,
Csikorgó, ordas, rideg télben,
Minden kinyújtott emberkézben:
Add, hogy mindig a kezed lássam!
Segíts hát menni, szólni, tenni,
Roskadva nálad megpihenni.
Te légy indító, friss reményem,
Szeresd velem kicsi népem,
S kiért naponta neved áldom,
Hű társul úgy add drága párom,
Hogy az maradjon bennünk régi,
Ami Tőled van: ami égi!

***

AZ ÉN HITEM

Letűnt korok dogmakincse Rideg nekem és idegen. Az

én hitem a Lélek írja Mélyen, belül a szívemen.

A gyökerét még anyám adta, Mint lüktető vén szívet,

Első, gagyogó imádságra

Ő tette össze kezemet.

Hitoktatott az életével,

S tudtam, az Isten: Szeretet... Hiszen anyám is Tőle

kapta A rám árasztott meleget.

S mire a kezem elengedte, Már párom volt a drága társ

Együtt kutattuk lelkesedve Mi az Út, Élet, Hívás.

Az örömhírré rátalálva Ízeltük minden mondatát.

Egységes, tiszta, szent Egésként Az életünket járta át.

Atya jósága, Lelke lángja,

A mindentadás szelleme, Tártkarú Krisztus a kereszten:

A sorsközösség Istene.

Egy drága célért éltet adni

- Mások is tették ezren -, De harmadnapra feltámadni:

Csak ez a végső győzelem!

Ettől csorbul a Sátán kardja, Bukik végsőt a gyűlölet.

Így válik úrrá a halálon

A győzhetetlen Szeretet!

Fényvivő, gazdag, büszke elmék

Rostálgathatják szabadon...

Bennem az Ige égi templom, És egy tégláját sem adom!

Mert minden téglá egy ióta, Mely támasztja az életem.

Hiszem: Hitem a Lélek írja Mélyen, belül a szívemen.

***

PUSZTASZERI ÚJ TESTAMENTUM

„Új rovású ének öreg igric ajkon
Új törvény szerzetik pusztaszери halmon"
Elporlott mögöttem immáron fél század,
Megadatott látni csöppnyi unokákat,
Isten tudja mit hoz, mennyi még az élet,
Illó számbavenni már az örökséget:
Kicsi unokáim, mit hagyhatok rátok?
Robbanni készülő, szennyezett világot
Vagy egy meghasonlott, önpusztító népet,
Nemzetet morzsoló, véres ezerévet.
Babéros temetőt, kardot és keresztet,
Ahol azért haltak, kit nem is ismertek.
S ha a büszke-kardok az ellent nem látták,
Hogy rozsdá ne egye, testvérszívbe vágták!
Ezerév hősei - akárhogy is fájjon -
Ölni s halni tudtak Duna-Tisza tájon.
Tudtak másért halni, csodákban remélni,
Egy új ezerévre: tanuljunk meg élni!
Mert kétezer éve akadt már egy Mester,
Aki megbocsátott megfeszített testtel,
Ki a gyűlöletre a nemzet kimondta,
Aki a bűnöst is a szívére vont,
Kinél a szolgálat adta csak a rangot,
S hüvelybe tétette Péterrel a kardot.
Beteget gyógyított, törölte a könnyet,
És a szelídeknek ígérte a Földet.
El soha nem vette, csak adta a létet,
Vele élhetünk meg újabb ezerévet!
Hősi halottakból volt már elegendő
A bölcsőkön fordul a magyar jövőndő!
Szülő szívekbe írt szeretet-parancson,
Hogy ez a szeretet bő termést fakasszon.

Ez vezessen az új hűség-háromsághoz:
Istenhez, családhoz, s velük a hazához!
Írtunk könnyel, vérrel, lehorgasztott fejjel,
Írjunk szebb jövődőt édes anyatejjel!
S amit nem győzött már Árpád véres kardja,
Anyák szelíd szíve, hiszem, hogy megtartja!
Bölcső ringjon ezután Duna-Tisza tájon,
Vad indulók helyett altatódal szálljon.
Ezt a tiszta álmot, s a hármas hűséget:
Magyar unokáim! - ezt hagyom én néktek!

***

KÁRPÁTALJAI GOLGOTA

A kárpátaljai fenyvesek közt piroslik a vér,
Koldus- könnyel keveredve a szívünkig ér.

Szívünk, lelkünk beleretten:

Egy nemzet függ a kereszten,

Csak a szeme kér.

„Míg a tömeg, gyilkos tömeg, kacaja kísér,
Veronika hol a kendőd patyolatfehér?

Hogy az arcom megtöröljem,

Fölitassam véres könnyem,

Merre vagy, testvér?!”

A Kárpátok örökzöldje ugyan mit ígér?

A letarolt rönkök között ott zokog a szél.

Kiáltás kél ajkaimon:

„Cirenei magyar Simon,

Hol késel, testvér?!”

A máramarosi havasokhoz gyilkos fejsze ér,
Zúgó árnak iszapjában terem majd a keserű kenyér.

Nem üt a kéz, a szó nem átkoz,

Sebét tárja Miatyánkhoz,

Sírhelünk, testvér

***

GYÜMÖLCSNEK LENNI

Gyümölcsnek lenni az Élet fáján...

Melyet belülről érlel a hitem,

Bilincses, görcsös harcok árán

Naponta újra elmondott igen.

Gyümölcsnek lenni az Élet fáján...

Érlelni részként is egész magot,

Hogy szólhasson a magnak száján:

Jövőmben az egész fa vagyok!

Gyümölcsnek lenni az Élet fáján...

Testvérgyümölcsnek, közös ágakon,

Ahol a gondok éjszakáján

Van, kit ölel, vagy megragad karom.

Gyümölcsnek lenni az Élet fáján...

Amíg a fával egy a lényegem,

Ezen az úton – lelkem álmán –

Dolgozzon bennem szív és értelem!

De érett gyümölcs az Élet fáján,

Nem lehetek, csak Tevéled, Uram!

Szeress, segíts és ne hagyj árván! Követlek,

Mester, szabd meg az utam!

***

VERGŐDŐ IMA

(MARCSIKÁNK HALÁLAKOR...)

Nekünk születél, rész vagy az egészben
Bús szünet, a ráncsugárzó fényben,
De egész is, Ki pótolhatatlan
Mert a szívünk ott hordod magadban.

Képed előtt gyertyafény világol
Köztünk vagy és mérhetetlen távol...
A Miatyánk is lázadozva tör föl:
/Nem telik több küszködő erőnkből. . ./
Megakad és felzokog az égre:
Legyen meg... és ne legyen meg mégse!

Őt, akitől kaptad a neved
Kérjük Máriát könyörgőn veled,
Ki megállt a keresztnék tövén:
Égi Anyánk te vagy a remény,
Adj hitet a felzokogó résznek:
Szeretetben Istennél egész lesz!!

***

ÚGY SZERETNÉNK... **(1996 KARÁCSONYÁN)**

Úgy szeretnénk megérteni mindent,
Úgy szeretnénk átfogni az Istent!
Hiszen ki a Végtelennek része
Visszavágyik mindig az egészbe.
Betlehemi rege arról üzen nékem,
Hogy az Egész ott lehet egy részben.
Csak egy jászol, csak egy nyaláb szalma,
Bamba barmok barlang-birodalma
És egy apró tehetetlen gyermek
Helyt adhat a végtelen Istennek,
Mert egy vágyó, nyitott emberszívben
Elférhet és otthon van az Isten!
Ahány ember, annyi szíven zörget,
Így szeretné átjárni a földet.
Minden szívnek kicsit más az útja,
Hogy hányféle a Teremtő tudja.
A "keskeny" út mégis elég széles,
Jászoltól keresztig s a feltámadásig,
Amibe a Gonosz foga belevásik.
Így mehetünk együtt, gyakran vitatkozva,
Mégis közös célért, egymás kezét fogva,
Amíg meg nem leljük azt a Végső Kincset,
Ahová elindít s elkísér a Kisded...

***

FOHÁSZ
(PODMANICZKY IMRE EZÜSTMISÉJÉRE)

Hittel, szívvel, néha gyarlón
Eke szánt a magyar tarlón.
Téli fagy jön izzó nyárra,
S egyre több lesz a barázda.
Gyógyír gondra, szenvedésre,
Hogy terjed az Úr vetése.

Boldogság, ha szárba szökken,
S áldhatjuk az Istent többen!
Negyedszázad verejtéke
Járul most az Úr elébe

Kérve erőt, kérve áldást,
A hibákra megbocsátást.
Új utaknak új reményét,
Testvérszívek segítséget.
Míg keze az ekét tartja,

Isten Lelke legyen rajta!
Ő vezesse, óvja, védje,
Míg eljut az Úr elébe!

***

TEOLÓGIA

"Vagyok, aki Van" -
Mondottad, Uram,
S az egyetlen tényre
Egy égő bokor fénye
Mondott glóriát,
Mert ő már tudta
A teológiát.

A "Van" mondhatja
Csupán, hogy "Legyen!".
Így lett életed
S nekem életem.
S ki a "Van"-ban
Osztozott Vele,
Csak ő tudta:
Van még egy neve.

Ő mondta el
Nekem és neked,
Hogy "Aki Van",
Az a Szeretet,
S Benne lehet
Részed ez a kincs,
Míg körötte
örvénylik a nincs.

A nincs, amely
Oly sötétnek látszik,

De sötét sincs,
Csak a fény hiányzik.
Amit nem látsz
Elegendő fénnel,

A sötétség gyermeke:
a kétely.
Isten nyújtja
Benned a kezét,
Hogy általad terjedjen a lét,
S valósuljon,
Ami lényeged:
Ki él benned
Ő a Szeretet...

***

ÁLDÓ KÖSZÖNET

Áldlak uram, hogy mindig adtál,
Tetézve, bőven, gazdagon,
Hűtlenségemben hű maradtál,
Segítő, hívő oltalaom.

Áldón köszönve minden tetted,
Türelnet, békét, új reményt,
Hadd köszönjek most mégis egyet:
Párom szerető, szép szívét!

Adtad örömnnek, boldogságnak,

Társnak, ki féltőn átölel;
Dús, élettermő, tiszta ágnak.
Kivel az ember útra lel.

Hét buksi - gonddal és reménnyel -
Őhozzá futott: "Anyukám!".
Mosolygón, hívón visszanézve,
Csak ment a Mester lábnyomán.

Nagyritkán gondolt pihenésre,
Osztotta, adta önmagát.
Harmincöt év már szép fejére
Ezüstből szőtt új koronát.

Szívémmel nézem őt már régen.
S a szív szemével egyre szebb!
Egy virág van az Úr kertjében:
Az ezerszínű szeretet.

Áldón köszönve minden tetted.
Türelmet, békét, új reményt,
Hadd köszönjek most mégis egyet:
Párom szerető, szép szívét!

***

IMA TESTVÉREIMÉRT

Segítsd Uram a Téged keresőket,
Botladozó lábbal utánad menőket.
Kérdeznek egymástól, szellem világától,
Vihartól, szellőtől, nyíló kis virágtól,
Téged tudakolnak az egész világtól.
Keresik, kutatják, hogy hányadszor élnek,
Ezerszer fontolják: mi lehet a lényeg.
Minden csöpp igédet nagyítóval nézik,
Minden lépés előtt a tévedést félik.
Tesznek is szert szépen temérdek tudásra,
Egyik a színére, másik visszájára.
Hogy melyik az igaz, s mikor elegendő.
Hogy bizonyosság legyen: tudja a Teremtő...
Forog maga körül az emberi elme:
"Képemre teremtett, hozzám húzó lélek!
Miért bonyolítod Utamra lelésed,
Ki az Utat nézi mélyrehajtott fejjel,
Hogyan találkozna ott fenn a Kereszttel?
Nékem a szíved kell, nem eszed villáma,
A föld sorsát bíztam tucatnyi halászsra,
Kik győzték élettel, nem csavaros szóval,
Meg is pecsételték nehéz vér-adóval.
Mégis ma is példa egy mosolygós gyermek,
Ki úgy tud szeretni, ahogy én szeretlek.
Biztos bizalommal benned a reménye.
Ahogy ő néz terád, úgy nézz te az égre!
Szól benned a Lélek szeretet szavával.
Hallgasd a hívását csendes hallgatással!
Amerre ő indít, arra vigyen lépted.

A Szeretet Útján nem lesz tévedésed...

Arra vezet Útja az Örök Hazának,

Ahol az Út végén én is hazavárlak!"

***

KÉT SZÉK KÖZÜL A PAD ALÁ?

"Valakitől a hitét elvenni

több, mint bűn!"

(Kodály Z.)

Előszó

""A szellemi inga, amelyet két évezred egyre merevedő dogmatikája rögzített le az egyik oldalon, örömömre felszabadult. Ez az öröm hozott a Bokorba, amikor Bulányi György testvérem nagyszerű műve, a KIO, az ősforrás, az Örömhírt faggatva és elemezve új Á ésszel, szívvel és hittel egyaránt követhető Á Utat mutatott a követni és hirdetni akaróknak.

""Elemző módszerének viszont van egy feltétlen előfeltétele. A hiteles igényű szövegelemzéshez nélkülözhetetlen a hiteles szöveg! Az alapszöveg lényegi megkérdőjelezése olyan eredményt hozhat, mint amikor egy kötött mellény elszabadult szálát húzni kezdjük és a végén mellény helyett, egy kusza fonalköteg marad a kezünkben... A bultmanni racionalitás, a nagy tudományos apparátus hatalmas munkájával jutott el oda, hogy az "Abba szó bizonyosan hiteles az Evangéliumban...

""Az inga elszabadulása feletti örömöm akkor keseredett meg bennem, amikor az inga kezdett a végsőkig átlendülni az ellenkező oldalra, és lecserélte az "egyetlen tévedhetetlen látásmód elvét a "hiszek, amit akarok hipotézis-dömpingjére. A Bokor kezdeti sikeres időszakában tartott lelkigyakorlataimon gyakran használtam azt az egyházkritikai fordulatot, hogy sokáig voltaképpen nagyszerű műve, a KIO, az ősforrás, az Örömhírt faggatva és elemezve új Á ésszel, szívvel és hittel egyaránt követhető Á Utat mutatott a követni és hirdetni akaróknak.

""Elemző módszerének viszont van egy feltétlen előfeltétele. A hiteles igényű szövegelemzéshez nélkülözhetetlen a hiteles szöveg! Az alapszöveg lényegi megkérdőjelezése olyan eredményt hozhat, mint amikor egy kötött mellény elszabadult szálát húzni kezdjük és a végén mellény helyett, egy kusza fonalköteg marad a kezünkben... A bultmanni racionalitás részével kapcsolatban, amelyek messze túlmegy a történelmi Egyház Korábbi válogatásán! Vannak, akik a feltámadást, sőt Jézus Isten voltát kérdőjelezzik meg. Személyem hitem alakulásában sosem volt jelentős szerepe a csodáknak, de azt a már-már "dühödt csodátlanítási

hullámot, amely mindent törölni akar az Evangéliumból, amire a tudomány jelenlegi állása szerint nincs egyértelmű magyarázat, erős túlzásnak tartom!

....Évtizedekkel ezelőtt a KIO által mutatott jézusi Út vonzott a Bokorba. Hittel vallottam, hogy a kiközösítés, elküldés nem lehet a szeretet-közösségek eszköze, hiszen aki nem érzi jól magát ebben a milióban, úgyis elmegy magától. A megállapítás első felét ma is vallom. A másik felét az élet cáfolja meg... A másként gondolkozók nem távoztak, hanem a tolerancia elve nevében megpróbálják "képükre és hasonlatosságukra formálni a közösséget. Lassan az "első nemzedék kezdi magát idegenül érezni... Az ebből a közérzetből fakadó érzéseket próbálja tükrözni dolgozatom kérdőjeles címe... Nem akarok elmenni, de nem akarok hűtlen lenni ahhoz a látásmódhoz, amit hitem és lelkiismeretem diktál! (Sajnos jónéhány értékes testvérünk ment el, akit taszítottak, visszariasztottak a szélsőségek...)

....A "posztmodern filozófiai divat anarchikus, mindent megkérdőjelező szemléletét nem volna szerencsés beengedni a hit területére. Ennek kivédésére teszek most egy "riposztmodern próbát. Arra szeretnék ugyanis kísérletet tenni, hogy tényekkel, érvekkel és megfontolásokkal ébresszem rá testvéreimet a szélsőségek veszélyes voltára. Nem máglyát és kiközösítést, hanem világosságot szeretnék. Nem "papsütést, hanem napsütést!

....A fenti cél érdekében próbálok megvilágítani néhány szerintem lényeges kérdést. Témáim a következők:

I. Mi adja a hipotézisek létjogosultságát?

II. Jézus Isten volta és feltámadása tisztességes forráskritika ....alapján.

III. Személyes vallomás.

IV. Tolerancia, de meddig? (Gondolatok a számlálóról)

I. Mi adja a hipotézisek létjogosultságát?

....Az Értelmező Szótár szerint a hipotézis, "Csak részben igazolt tételeken alapuló, a kutatást előre lendítő tudományos feltevés, valamely jelenség megmagyarázására. A jó hipotézisnek tehát legalább részben igazoltnak és a kutatást (megértést, értelmezést) előre lendítőnek kell lennie. Vallási Á hittel kapcsolatos Á hipotézis esetén, ezen túlmenő követelmény (amennyiben nem ateista próbálkozásról van szó), hogy a feltételezés elfogadása erősítse, gazdagítsa az elfogadók hitét! Amennyiben azonban a hipotézis, Á akár veszteség árán is Á egy korábbi veszélyes tévedést akar megcáfolni, akkor új állításának feltétlenül tudományosan igazotabbnak, hitelesebbnek, meggyőzőbbnek kell lennie. Nézzünk egy konkrét példát!

....Egyes hipotézisek tagadják Jézus feltámadását. A nagyobb hihetőség kedvéért abból indulnak ki, hogy Jézus nem halt meg. A kereszten csak ájult, ill. tetszhalott lett. Később magához tért és sikerült titokban elmenekülnie. Évek múltán, távol Izraeltől, visszavonultan halt meg.

""Rudolf Schermann & Holger Kerstin és Elmer R. Gruber "A jézusi összeesküvés c. könyve kapcsán & hívja fel a figyelmet arra, hogy "Az a hipotézis, hogy Jézus a sírban csupán egy egészségügyi gyógyulást hajtott végre, majd egy kilónyi gyógynövény hatására, három nap múlva (kínzás ide, keresztre feszítés oda...) könnyed léptekkel siessen Galileába, ill. Indiába, képtelenség. Ugyanő hívja fel a figyelmet arra, hogy ez az ötlet is plágium, mert először 1828-ban Heinrich Gottlieb Paulusz írja le ugyanezt, csaknem szó szerint. Paulusz ezen állítását már 1913-ban a teológus-orvos Albert Schweitzer & Jézus életének kutatásáról írott könyvében & biológiai abszurdumként cáfolja. Egy neves traumatológus, kéz- és idegsebész szakorvos szerint, a tudomány mai fejlettsége és korszerű felszereltsége mellett sem tartható életben az az ember, akit mindkét kéz- és lábfejének átszegezték

Mit old meg, ha valaki a feltámadás neki ellenszenves ""csodáját az adott körülmények közötti életben maradás nem ""kisebb csodájával akarja kiváltani? Mi megy ettől előbbre?

2) A tudomány nem csupán matematikai levezetésekkel dolgozik. A ""jogtudomány elegendő szemtanú egybehangzó vallomását emberi ""sorsokat eldöntő ténynek fogadja el. (Jézus is hivatkozik ""tanúságtételre...) A földrajzi térképek "fehér foltjai "bátor kutatók, felfedezők útjai, leírásai alapján tűntek el. ""Az ókor történelmét a régészeti kutatások mellett, a "töredékes írásos emlékek megfelelő forráskritikával kezelt adataiból ismerjük. Sőt, még ezek a forráskutatók is ""óvatosabbá váltak, amióta a megmosolygott Schliemann "Homérosz tájleírása alapján találta meg Tróját...

""Jézus halálát és feltámadását kortárstanúk leírása alapján ismerteti az Evangélium. Mennyivel hitelesebb egy spekulatív hipotézis, amelyet még & a talán megkérdőjelezhető & tanúk sem támasztanak alá? Ráadásul a kiküszöbölni akart csodát is egy másikkal akarja helyettesíteni...

Összegezve: A példának említett hipotézis elfogadja Jézus Húsvét utáni megjelenéseit, csupán a feltámadást akarja kiiktatni azzal a föltevessel, hogy Jézus túlélte a keresztre feszítést. Elveszi a feltámadásba vetett hitet, megkérdőjelezi ezzel Jézus szavait élete odahelyezéséről, ill. visszavételéről, a "templom harmadnapra felépítéséről. Kimondatlanul is szélhámossággá süllyeszti Jézus egész Húsvét utáni "megdicsőült szereplését. (Akarva & akaratlanul rontva ezzel az etikai rész hitelét is!) Viszont ennyi veszteségért, mit nyújt cserébe? Erősíti, "előre lendítő hitünket? Segíti-e Útonjárásunkat, ha az etikai tanítását élénk élő Jézust - élete csúcspontján - gyáván elmenekülőnek, keresztségüket felvevő tanítványait becsapónak és azokat cserbenhagyónak ismerjük meg?!

""A fenti kérdésekre nyilván nem a válasz. A kérdésekkel csupán arra szerettem volna rávilágítani, hogy egy bármily tetszetős és bátor hipotézis megalkotásakor mennyire fontos a hitelesség és a várható hatások alapos és lelkiismeretes mérlegelése.

II. Jézus Isten volta

""Isten létének bizonyítására mindmáig csak kísérletek történtek, több-kevesebb sikerrel. Létének vallásához hit kell, ill. a legtöbb esetben személyes istenélmény. Ebből következik, hogy Jézus istenségének bizonyítására tett kísérletem az eleve istenhívőknek szól, és nem tartalmaz külön, általános érvényű istenbizonyítást. Alapja az Evangélium. Az evangélisták állításai Jézusról, ill. Jézus állításai önmagáról. Ezek az állítások olyan gyakorisággal szövik át az Evangéliumok egészét, hogy józan ésszel képtelenség minden esetben betoldásról,

belemagyarázásról beszélni. A kulturált forráskritika etikája is megköveteli, hogy ha egy egységes mű erkölcsi tanítását csaknem száz százalékban elfogadom, akkor Á ha szigorúbban vizsgálom is Á, a történeti rész ilyen jelentős, és lényeges hányadát teljesen és önkényesen figyelmen kívül hagyni képtelenség. A hiteleség kérdése az egyes részleteknél még visszatérek.

A) Az evangélisták Jézusról, Istenfiúság

“A Názáreti Jézus istenfiúságának állítása átszövi az újszövetségi iratokat. Méghozzá nem az általános, a minden Isten képeire teremtett emberre vonatkozó istenfiúság értelmében, hanem a valóságos, vérségi apa-fiú kapcsolat mintájához hasonló, de transzcendens istenfiúság értelmében. Egyszeri, egyedi és kizárólagos fiúságról beszélnek az írások.

“Már az Angyali üdvözet is erre utal: "Nagy lesz Ő, a Magasságbelinek Fia...ő ill. "...A Szentlélek száll rád, a Magasságbelinek ereje borít el. Ezért a születendő szent is Isten Fia lesz. (Lk 1,32;35). Máté az Egyiptomból hazatérés kapcsán a prófétai jövendölés beteljesedésére hivatkozik: "Egyiptomból hívtam haza az én Fiamat (Mt 2,15).

“Jézus bemerítésekor az Atya személyes tanúságtételét közli az írás: "Te vagy az én szeretett Fiam, benned telik kedvem (Mk 1,11). Ez a tanúságtétel megismétlődik a Színeváltozáskor: "Ez az én szeretett Fiam, Őt hallgassátok! (Mk 9,7).

“A tanítás három esztendejében ez a megállapítás többször ismétlődik. Elhangzik a vízen járás csodája kapcsán: "...leborultak előtte: te valóban Isten Fia vagy (Mt 14,33). Péter Jézus kérdésére fogalmazza meg: "Te vagy a Krisztus, az élő Istennek Fia. Ez a megállapítás azért kiemelkedően hangsúlyos, mert Jézus maga erősíti meg: boldognak mondja Pétert, aki előtt ezt a titkot nem a hús és vér, csak a mennyei Atya leplezhette le (Mt 16,17).

“A szinoptikusok szerint ennek az istenfiúságnak a nyílt vállalása adja a döntő lökést Jézus perében a halálos ítélethez. Nincs szükség tanukra, mert maga Jézus vallotta Istennek magát, amikor a főpap kérdésére, "Te vagy a Messiás, az áldott Isten Fia?, határozottan felelte: "Én vagyok. Sőt kérdés nélkül megtoldja: "Látni fogjátok, hogy az Emberfia ott ül a Mindenható jobbán és eljön az ég felhőiben. Ez a halálos ítélet alapvető kulcs-indoka! (Mk 14,61-62;Mt 26,63-66;Lk 22,67-71).

“Egyes forráskritikusok elsősorban Jánost vádolják elfogultsággal. A most idézett részletek azonban csaknem szószerinti egyezéssel mindhárom szinoptikusnál megtalálhatók. A zsidók jól értik Jézus szavait, hiszen ruháikat megszaggatva azért vádolják káromkodással, mert Istennek vallotta magát. (Ez is bizonyítja, hogy az Isten-volt és az istenfiúság lényegi szétválasztása egyes egzegétáknál későbbi lelemény...) Jézust ezért tartják Á további tanúk meghallgatása nélkül Á halálra méltónak. Ezt a részt utólagos betoldásnak tartani képtelenség, mert akkor nincs indoka a halálos ítéletnek, amelyet eddig senki sem vont kétségbe!

“Végül a tragikus csúcsponton, Á a környező csodajelektől megrendítve Á, maga a pogány százados mondja ki: "Ez valóban Isten Fia volt.”

B) János és Pál kérdése

....A szövegkritika pergőtüze elsősorban Jánost és Pált érinti. Igaz, hogy legtöbbször és legegységelműbben ők állítják Istennek Jézust, ennek azonban az elfogultságon kívül más indokai is lehetnek. János esetében ténynek fogadható el, hogy a "szeretett tanítványa állt legközelebb Jézushoz. Ezt bizonyítja, hogy Jézus a keresztről Jánosra bízta Máriát, gyakorlatilag testvérévé fogadva Jánost ("Íme a te fiad.....íme a te anyád..."). Jánosról a közelség alapján esetleg állítható elfogultság, de legalább olyan logikus azt feltételezni, hogy ő értett meg legtöbbet Jézusból a közelség alapján. Hiszen ő élt legtovább az apostolok közül, ő istápolta Máriát, és az etikai tanításban ő hangsúlyozza leginkább a szeretet csúcstérék jellegét. (Az 1János levélben ő írja le, hogy "Szeretet az Isten." Aki ennyire közel állt Jézushoz és ennyire megértette tanítása lényegét, valószínű-e, hogy a személy kérdésében ekkorát tévedjen? Vagy pláne csalni akarjon?

....Pált feltehetően meghatározza, hogy transzcendens istenélményben találkozik Jézussal; nem a földivel. Ez az élmény annyira szuggesztív, hogy alapvetően megváltoztatja életét. Üldözöböl a leghatékonyabb apostollá lesz, aki mindent hajlandó feláldozni Jézusért. Őt meghatározza az hogy nem az ember Jézus követőjeként indul. Meggyőződése viszont olyan egyértelmű hogy négy levélben is határozottan Istennek állítja Jézust (Róm 9,5;Fil 2,6-7;Kol 1,15-17 ill. 2,9;Tit 2,13).

C) Jézus önmagáról

....Jézus ajkán az isteni öntudat olyan bőségben nyilvánul meg, hogy utólagos betoldásnak tartani lehetetlen anélkül, hogy ezáltal ne vélnék minden jézusi szó megkérdőjelezhetővé. Nézzük Jézus állításait!

1. Jézus transzcendens eredetűnek, időfölöttinek vallja önmagát, aki születése előtt az Atya dicsőségének részese volt.

"Bizony mondom nektek, mielőtt Ábrahám lett, én vagyok (Jn 8,58). "Az Atyától jöttem és a világba léptem, most elhagyom a világot és az Atyához megyek (Jn 16,28). Az Atyánál a világ létrejötte előtt is dicsőségben volt része: Most dicsőíts meg Te engem magadnál azzal a dicsőséggel, amelyben részem volt nálad, mielőtt a világ lett! (Jn 17,5).

....Kizárólagosságát hangsúlyozza azzal az állítással is, hogy *"Senki sem emelkedett föl a Mennybe, csak, aki alászállott az Emberfia, aki a Mennyben van (Jn 3.13-14), illetve, "Én vagyok a Mennyből alászállott kenyér, mondja, sőt értetlenségük láttán később rádupláz: "Ez megbotránkoztat titeket? az Atya teljes ismerőjének vallja magát. Valósággal ráförmed Fülöpre: "Már olyan régóta veletek vagyok és nem ismersz engem Fülöp? Aki engem lát, látja az Atyát is. (Jn 18,9)*

4. Az örök élet és a pozitív végítélet föltétlen föltételének állítja a benne hívést. *Atyám akarata, hogy mindaz, aki látja a Fiút és hisz benne, örökké éljen. Én föltámasztom őt az utolsó napon (Jn 6,40).* Hasonlóan az ismert ítélet-tablóhoz, itt is megmutatja a másik oldalt is: *"Isten nem azért küldte Fiát a világba, hogy elítélje a világot, hanem hogy megmentse. Aki hisz benne, azt nem ítéli el, de aki nem hisz benne, azt már elítélte, mert nem hisz Isten egyszülött Fiában (Jn 3,17-18).*

5. Tanítását örök érvényűnek állítja. *Ég és föld elmúlnak, de az én igéim el nem múlnak (Mt 24,35;Lk 21,33)!*

6. A küldetési és keresztlési parancsban is az Atya és a Lélek mellé állítja magát. *Tegyetek tanítványommá minden népet, megkeresztelvén őket az Atya és a Fiú és a Szentlélek nevében!* (Mt 24,35).

Összegzés

....A hatalommal tanító, törvény-tökéletesítő, magát minden hatalom birtokosának tudó Jézusból, aki kizárólagos ismeretére hivatkozva Á új Szeretet-Isten képet mutat nekünk, olyan isteni ön tudat árad, amit képtelenség teljes egészében utólagos belemagyarázásnak tartani! Itt vagy a Fiú valóban isteni öntudatú szavaival van dolgunk, vagy egy megalomániás örülttel! Utóbbi esetben viszont a szöveg egésze Á beleértve az etikai tanítást is Á, válnék kérdőjelessé...

Ha valaki, végletes módon, Pált és Jánost teljesen figyelmen kívül hagyva, csak a szinoptikusokat venné figyelembe, sőt még azt is megrostálná, legalább két helyet nem hagyhatna figyelmen kívül. Az egyik az ítéletet kiváltó Jézus vallomása, hiszen azért ítélik halálra, mert Istennek vallotta magát, és ezért a zsidó törvények szerint meg kell halnia. A másik a küldetés-parancs, amelynek alapján mi is emberek halászaik, tanítvánnyá levőknek és tevőknek valljuk magunkat. Ráadásul mindkét részlet valamennyi szinoptikusnál szerepel! Ilyen végletesség persze csak gondolati játék, amellyel messze túllépünk az etikus forráskritika határait...

III. Személyes vallomás

....Az istenhit kérdése a kezdettől napjainkig mindig szétfeszítette az egzakt tudomány kereteit. Évekkel ezelőtt Merza Jóska testvérünk fogalmazta meg Pécelen, hogy a mi dimenzióknak tudományával egy más, transzcendens dimenziót tudományos egzaktsággal nem lehet bizonyítani. Persze sok földi jelenség van, amivel napjaink tudománya nem tud mit kezdeni. Elég talán a teljesség igénye nélkül Várkonyi Nándor "Sziriát oszlopai c. könyvére, vagy a parapszichológia ma már egyetemi rangon elismert tudományának területeire utalni. Istenképiségünkben eredően viszont tapasztalati tény, hogy "belső fülünkkel (vagy szemünkkel?) esetenként lehetséges a kapcsolat létrejötte a transzcendenciával. Ez a személyes istenélmény Páltól Assisi Ferencig, a nagy misztikus szentektől egyszerű szürke emberekig, meglepő gyakorisággal vonul végig a hittörténeten. Innen eredeztethető a "bennünk szóló Lélek fogalma és megtapasztalása. Életünk legihletettebb perceiben létrejöhet az a kapcsolat, amelynek erejében a hit bizonyossággá válik bennünk. Meg kell vallanom testvéreimnek, hogy személyes istenélményem erejében számomra Jézus Isten volta bizonyosság! Ez viszont egyszerre boldogság és gyötrelem. Gyötrelem, mert személyes életem, csak nagyon botladozva, lemaradozva tart lépést ezzel a tudással, és gyötrelem, mert ez a tudás azonos élmény nélkül, szinte átadhatatlannak tűnik. Mégis hiszek abban, hogy Jézus Á túl az írásbeliségen, elsősorban a tanúságtévőkre épít (martürein). Ezért birkózom most is ezzel a témával, és ezért hiszek abban, hogy a tanúságtétellel megbízott tanítványok alapvető, lényegi kérdésekben Á szubjektív embervoltunk ellenére Á, nem Követtek el komoly tévedést, hiszen folyamatos istenkapcsolatunkat a kezdeti Egyház gyors terjedése Pünkösöd után visszaigazolta.

IV, Volerancia

De meddig?

''''Vallom a tolerancia szükségességét, tartom embertestvérem, felebarátom másságát, tőlem eltérő véleménye nem jelentheti azt, hogy meggyőződés és vita nélkül kövessem is őt! Pláne nem jelentheti azt, hogy mást tanítsak, mint amiben hiszek! Ebből következik, hogy tanítványaimat óvnom kell olyan állításoktól, amelyekkel nem tudok azonosulni, amelyeket tévedésnek tartok. A közös nevezőhöz sok út vezethet. A legalkalmasabb utat ki-ki csak maga választhatja ki, és mást csak arra az útra hívhat, amit ő a legjobbak tart. A tolerancia nem mehet el az önfeladásig.

''''Lényegesen könnyebb más vallások, más utak követőit, sőt a szeretetet igénylő materialistákat távolabbról tiszteletben tartani, mint velük folyamatosan és szorosan együttműködni! Ha két jó sebész, eltérő, bár eredményes módszerrel operálja ugyanazt a bajt, tisztelhetik, szerethetik egymást, de ha együtt kell operálniuk, akkor ebből komoly bajok származhatnak. Ezért hiszek abban, hogy egy állandóan együttműködő közösség eredményességét, a tagok számlálóinak azonos, vagy nagyon hasonló volta igen pozitíven befolyásolja. És ezért tartom elengedhetetlennek a tisztázó vitákat, az álláspontok állandó közelítését!

***

GYOMBOLAI MÁRTON MÉLTATÁSA

1935 - 2015

A Bokor nagy öregjeinek közösségébe tartozott, akik közül már számosan várták a kapun túl: Péch Lilla, Benyhe Andi, a Hampel házaspár, Tarnai Imre, valamint hűséges társa, Éva, akitől másfél éve búcsúztunk. Verseit gyakran olvashattuk az „Érted Vagyok”-ban és Koinóniában, s csodálhattuk azok mélységét. Egyházához, a Bokorhoz, magyarságához és családjához mindhalálig hűséges maradt. Magyar-történelem szakos tanár lévén lételeme volt a tanítás. Ezt nemcsak iskolájában tette sok évtizeden keresztül, hanem számtalan lelkigyakorlat előadójaként is.

Gyombolai Márton 1935. február 5-én született Budapesten. Édesanyja, Kiss Gizella városunk első női pedagógusai között volt, édesapja, dr. Gyombolai Gyula jogászként az Adóhivatalt vezette.

Tanulmányait az elemi iskola után az akkor még nyolcosztályos Piarista Gimnáziumban folytatta. A felekezeti iskolák államosítása után - szülei származása miatt - nem vették fel az állami gimnáziumba. Mivel édesapját elbocsátották, hónapokig családfenntartóként dolgozott, majd a közgazdasági szakközépiskolába került. Negyedikesként az országos magyar nyelv és irodalmi tanulmányi versenyen az első tíz közé került, így felvételi nélkül jutott be a Pedagógiai Főiskolára.

1955 augusztusában házasságot kötött Mojzes Éva kisváci tanítónővel, akivel 59 évet éltek nagy szeretetben, boldog házasságban. Felesége negyven évig tanított az Árpád fejedelem általános iskolában.

Az 1956-os forradalom előtt tagja lett a Petőfi körnek, amely a forradalom szellemi előkészítője volt. A forradalmi események idején az Új Váci Napló felelős szerkesztője volt. Verseiben és cikkeiben a túlzásoktól és az erőszaktól próbálta megvédeni kora fiataljait.

A szabadságharc leverése után börtönbüntetésre ítélték. Szabadulását követően 1965-ig nem dolgozhatott tanárként, majd lehetővé tették neki a tanári munkát, de Vácon egészen 1989-ig nem taníthatott. Az újrainduló Karolina Katolikus iskola igazgatóhelyetteseként vonult nyugdíjba.

A hatvanas évektől aktívan részt vett a város irodalmi életében. A vezetésével működő „Írói Kör” meghatározó szerepet töltött be sok később ismertté váló költőnk pályájának alakulásában. Versei ugyanakkor nyomtatásban nem jelenhettek meg, az állambiztonsági szervek megfigyelték, lehallgatták.

Hét gyermeket nevelt fel feleségével, szegénységben, de nagy szeretetben. A városban ismert volt vallásossága - évtizedeken át volt a Felsővárosi Római Katolikus Plébánia világi elnöke. Isten szeretete, mély hite sokaknak adott példát és erőt. A Keresztény Értelmiségi Szövetség váci elnökeként, a Magyar Kereszténydemokrata Szövetség tagjaként és a Karizmatikus Mozgalom aktivistájaként mindig Isten akaratát kereste a közjó érdekében. Ezért vállalta el a rendszerváltozást követően a "Váci Fórum" főszerkesztői munkáját.

1993-ban megkapta az "1956-os" "A hazáért és szabadságért" emlékérmét. Büszke volt arra, hogy 2005-ben elsőként neki ítélték oda a „Kovács Ottó emlékérmét” szintén a

forradalomban mutatott helytállásáért. 2007-ben írói, közéleti munkája, az 1956-os forradalom és szabadságharc váci eseményeinek szervezésében végzett kiemelkedő tevékenysége és helytállása elismeréseként "Vác Város Díszpolgára" címmel tüntették ki.

Méltatás Vác városának honlapjáról

***

BÚCSÚBESZÉD

Kedves Testvérek!

Dicsérni jöttem Marcit, nem temetni - hogy megfordítsam Antonius gyászbeszédének kezdetét. Szeretnék egy csokrot összeválogatni abból a sok értékből, ami Isten ajándékaként Marci testvérünk életében virágzott ki. Virágos kert volt az élete, sok tövissel díszítve; a legszebb szálakat igyekszem kiválasztani a rengetegből.

Hogyan is találkoztunk? 1979 karácsonya előtt kerültem Vácra, a Fehérek templomába káplánnak. Új helyen egy ideig elveszett az ember: sem a helyét nem találja, sem barátai nincsenek. Éppen a karácsonyi játékokra készült az ifi csoport, élükön a Gyombolai-fiúkkal. Azt hiszem, a Kis Herceget próbálták. Mivel a plébánián nem örvendett nagy tisztességnek a Bokor, Marciéknál próbáltak. Velük én is. Akkor találkoztam Marcival és Évával. Úgy fogadtak, mintha saját gyermekük lennének. Ez a testvéri szeretet, a család belső rendje és szeretet- sugárzása egészen lenyűgözött.

Átsegített a kezdeti hetek ökörnyszerű kóválygásán, és tartósnak bizonyult. Éva pótmamám lett, mindnyájan pedig - valóban krisztusi értelemben - testvéreim. Kétség nem fért hozzá, hogy akik így tudnak élni és szeretni, azok közt a helyem. Az sem volt kétséges, hogy én is a közösségükhöz szeretnék tartozni. Hogy aztán '81-ben elkerültem Vácról, befogadtak a saját kisközösségükbe, amelyet Gyurka bácsi vezetett. Ennek már 34 éve. Az idő szaladt, a barátság maradt.

Most, hogy hamvai jelenlétében bemutattuk érte a legszentebb áldozatot, tudatosan meg kell vallanunk, hogy most is köztünk van, köztünk vannak, mert Jézus velünk van, s azok is, akik Hozzá tartoznak. Illik, hogy szép verseket faragó Marci testvérünk itteni jelenlétét versben énekeljem meg:

*Az Úrban békén elaludtakat
Messzeségben keresnünk nem szabad.
Szent ige szól, hogy sebünk bekötözze:
Krisztusban vannak, vele mindörökre.
Krisztusban. Nem valahol idegenben,
nem ott, ahol álmok árnyéka lebben.
Krisztusban, aki megígérte nekünk,
hogy minden napon itt lesz mivélünk.
Krisztusban itt, Krisztusban ott. -*

*Felelj: Van boldogabb találkozási hely?
Nincsenek messze! Mért a fájdalom?
Itt vannak, csak a túlsó oldalon.
(Dora Rappard)*

Ott volt ő teljességgel népes családjában, mint Éva hű társa és gyermekei igazi atyja. Ott volt a kisközösségben, mint mérvadó és hiteles testvér; hittel teljes, határozott véleményére mindnyájan adni tudtunk, mert meggyőződésből fakadt minden szava. Míves előadásai, elmélkedései sokak számára jelentettek lelki gazdagodást, iránymutatást, Jézushoz való közeledést. És ezek nem közhelyek. Sokak barátja, lelki vezetője volt.

Tudtuk, vártuk, hogy a nyári lelkigyakorlatok végén mindig meglep egy témához kapcsolódó verssel, s az nem is maradt el soha. Versei, mint egyénisége és szavai, határozottak, néha kemények voltak, mint a szépen szaladó vonat kattogása. Persze, tanárember volt. Nem csak igazat, hanem szépet is akart mondani. Mert ez illik Isten igéjéhez és Országához, ez illik az elkötelezett ember hitvallásához. *Cantare amantis est!* - mondja szent Ágoston. Aki szeret, az dalol. Mély Isten- és emberszeretetének megnyilvánulásai voltak dalai.

Nehéz időkben, amikor gyanús szemmel néztek a kisközösségre az egyházon belül is, Vácott ilyen probléma nem volt. Marciék igaz hite, ragaszkodása az egy, szent, katolikus és apostoli anyaszentegyházhoz, elfogadottá tette közösségi munkálkodásukat. Nem külső, harcos kritikusként, hanem belső segítőként élte meg katolikus hitét. Egyházközösségében ugyanilyen hatásosan szolgált, családjával együtt.

Hogy a krisztusi hasonlóság megnyilvánuljon életében, el kellett temetnie leányát, majd oda kellett adnia egy időre Évát, élete párját. Éva temetésére érkezve ezzel jött elém: „Nagyon bűnös vagyok. Lázadoztam. Lázadozom. Csak ez az egy kérésem volt: hogy én menjek el előbb.” Vigasztaltam: „Marci bátyám, te mindig lovagias és udvarias ember voltál! Légy hát udvarias, és ereszd előre Évát!” Azt hiszem, inkább kapaszkodott belé, ha előreeresztette is!

Az Úristen pedig sokkal jobb. Éva előrement helyet készíteni. Marci meg egyre inkább ott volt, mint itt. Akinek a fele odaát van, az már maga is odaát van. „Több annak a gondolatja, mint amennyi jó falatja...” Nemcsak testi gyengesége, hanem egyre szomjasabb vágya a találkozásra is vezette el őt utolsó földi percéhez. Gondoljuk el, milyen édes találkozás lehetett az: Éva és leányuk, Marcsi - Imre bácsi társaságában - fogadja a kapuban, amely megnyílt Marci számára is! Ha most szomorkodtok, tegye könnyűvé bánatos lelketeket az ő találkozásuknak nagy öröme! Mi is, közössége testvérekéi, a hiánya miatti szomorúságunkat az atyai házban megélt boldogságukkal akarjuk vidámmá formálni.

Mi még egy ideig itt maradunk. Jó volna bekukucskálni mostani megpihent és békességes életükbe. „Hullatja levelét az idő vén fája...” - Arany János művének, a *Buda halálának* kezdősora illik ránk. Alig több mint egy év alatt elment Éva, Imre bácsi, most pedig Marci. „Hajt az idő, nem vár, elmegyünk mi, vénnek, csak híre marad meg karunk erejének.” Elmentek helyet készíteni nekünk, de amit erős karral és bátor szívvel építettek Isten Országában, az velünk marad, velük együtt.

Hogy végét szakasszam, s ne legyen módfelett szószátyár, ismét egy verssel, Gárdonyi Géza buzdításával csukom rá az ajtót a múltra:

*Ne nézzetek rám borzalommal, ha meghalok -
az a halott a koporsóban nem én vagyok.*

*Csak hamu az, elomló televény,
a láng eltűnt. A láng: az voltam én!
Sorsomnak gyászán ne keseregjetelek,
s ne mondja a pap: „Íme, porba hullt!”*

*Sirassátok az árva gyermeket,
s ne a rabot, aki megszabadult!
S mikor a szónok a sírnál beszél,
és végül kiált: „Hát Isten veled!” -
Ne le, a sírba integessen nékem,
fölfelé nyújtson búcsúzó kezet!*

Isten Veled, és velünk is, Marci bátyám!

Podmaniczki Imre

***

EMLÉKEIM A GYOMBOLAI HÁZASPÁRRÓL

Csatárkán, a teraszon ült a már majdnem teljesen kialakult „Öregek 2” nevű közösség 1971 nyarán, amikor megérkezett a Gyombolai házaspár. Üdén, mosolygósan, még nem érve el az „öregeknek” titulált 40 éves kort. Kezdként, szerényen, csöndben figyelték a „bölcs” megnyilvánulásokat.

Nem sok időnek kellett elteltie, hogy szinte csodálkozva figyelhettem meg szellemi-lelki fejlődésüket, apostoli elköteleződésüket.

Váci működésüket nem láthattam közről, de tudom, hogy pedagógusi munkájuk ellenére félelem nélkül kezdtek az emberhalászat munkájához, alakítottak közösségeket. Hamarosan a nyári lelkigyakorlatok tartásának állandó meghívottai lettek, a résztvevőknek egész évre szóló útravalót tarisznyázva.

Közösségünk oszlopaivá nőttek ki magukat. Személyiségük nemcsak fejlettségével, szeretetteljes magatartásával lett elismert a testvérek között, hanem sokszor élvezhettük Marci szellemes szójátékait, humorát, verseinek mélységét, és Éva csendes, bölcs reagálásait is.

Minden házaspárnak példát adtak egymás iránti figyelmességükkel; ahogyan Marci gyengédén Éva kezére tette a kezét, vagy tiszteletteljes kézcsókjaival, amelyeket Éva hálás pillantással jutalmazott. Szerény megnyilvánulások voltak ezek, de aki figyelte, meghatódhatott tőle. Ahogy teltek az évek, s valóban öregekké lettünk, fokozódó betegségei egyre csendesebbé,

zárkózottabbá tették Marcit, s Éva türelmes gyengédséggel kísérte minden megnyilvánulását. Éva elvesztését pótolhatatlan úr követte Marci életében. Bár teljes hittel nyugodt volt Éva túlvilági sorsa felől, az egyedüllét teljesen megtörte.

Gyermekei és váci testvérközösségének tagjai mindent megtettek bánatának csökkentésére, a párját veszített madarat a hiány, illetve biológiai nehézségei egyre közelebb vitték elvesztett szeretéhez. Alig másfél évvel élte túl. Most már örök fiatalságban élhetnek együtt Isten szeretetében.

Éva, Marci! Hiányérzettel, de nyugodt, hálás lélekkel emlékezünk Rátok.

Imádkozzatok értünk!

Gyümölcsnek lenni

Gyümölcsnek lenni az Élet fáján...

Melyet belülről érlel a hitem,

Bilincses, görcsös harcok árán

Naponta újra elmondott igen.

Gyümölcsnek lenni az Élet fáján...

Érlelni részként is egész magot,

Hogy szólhasson a magnak száján:

Jövőmben az egész fa vagyok!

Gyümölcsnek lenni az Élet fáján...

Testvérgyümölcsnek, közös ágakon,

Ahol a gondok éjszakáján

Van, kit ölel, vagy megragad karom.

Gyümölcsnek lenni az Élet fáján...

Amíg a fával egy a lényegem,

Ezen az úton - lelkem álmán -

Dolgozzon bennem szív és értelem!

De érett gyümölcs az Élet fáján,

Nem lehetek, csak Tevéled, Uram!

Szeress, segíts és ne hagyj árván!

Követlek, Mester, szabad meg az utam!

Gyombolai Márton, 1976

Trásy Éva

***

EMLÉKEIM...

Rokoni emlékeim szerint Marci bácsi és nagybátyám Laci bácsi szoros kapcsolatban voltak. Gy.M. 16 éves volt, amikor B.L-t a váci Hétkápolnához helyezték majd a váci börtönbe került...

1951-ben Hétkápolnához kerültem lelkésznek. Itt összejövögettünk vallásos férfitestvérekkel, és fájlaltuk a terrorhelyzetet. Arról tárgyaltunk, hogy tudatosítanunk kell az emberekben a keresztény öntudatot. 1953-ban kaptunk egy körlevelet a Püspöki Kartól, amit a párt íratott meg: a hívek hordják ki a trágyát a földekre. Ezt nem olvastam fel. A párt megfigyelője feljelentett, és követelte Kovács Vince püspök úrtól, hogy büntessen meg... 1953. október 13-án éjszaka értem is eljöttek, és bevitték a Fő utcába, a Katonai Ügyészségre, és jöttek az éjszakai kihallgatások. 1954. január 8-án a Markó utcában megtartott zárt tárgyaláson 8 évi börtönre ítélték el „a népi demokrácia megdöntésére irányuló fegyvertelen szervezkedésben való aktív részvétel” vádjával. A bírót nem a politikai vád érdekelt, hanem azt kérdezte: - Miért nem olvasta fel a körlevelet?

- Mert a lelkiismeretem nem engedte.
- És Czapik Gyula érsek lelkiismerete?
- Az az övé, ő felel érte. Ez meg az enyém.
- Nagyon egyéni a lelkiismerete!
- Mindenkié egyéni! – válaszoltam.

Innen a váci börtönbe vittek, ahol 3 évet töltöttem. 1956. szeptember 15-én 26 papot, közöttük engem is szabadon engedtek. Mindig ugyanazokat az értékeket képviseltem: hit és szeretet, elvfeladás nélkül!

Bisztrai László

***

KÉPEK

TARTALOMJEGYZÉK

Azon az éjszakán	2
Beszélj Uram!	3
A szürkék üzenete	4
Rorate	5
Újra küldesz	7
Az én hitem	8
Pusztaszeri Újtestamentum	10
Kárpátaljai Golgota	11
Gyümölcsnek lenni	12
Vergődő ima	13
Úgy szeretnék	14
Fohász	15
Teológia	16
Áldó köszönet	17
Ima testvéreinkért	19
Két szék közül a pad alá	20
Gyombolai Márton méltatása	27
Búcsúbeszéd – Podmaniczky Imre	28
Emlékeim a Gyombolai házaspárról – Trásy Éva	30
Emlékeim – Bisztari László	32
Képek	33